

Sygnatura akt VII U 704/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

G., dnia 16 marca 2023 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku, VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Justyna Skórzewska

Protokolant: Anita Pabijańczyk

po rozpoznaniu w dniu 16 lutego 2023 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy K. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do przyznania rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach

na skutek odwołania K. R.

od decyzji z dnia 5 stycznia 2022 r. znak: (...)

oddala odwołanie.

sędzia Justyna Skórzewska

Sygn. akt VII U 704/22

UZASADNIENIE

Decyzją z 05 stycznia 2022 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił K. R. prawa do z rekompensatą.

Od powyższej decyzji odwołał się ubezpieczony K. R., wnosząc o zmianę decyzji i przyznanie prawa do rekompensaty. Ubezpieczony wniósł o uwzględnienie do okresów pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia jako marynarz na statkach armatorów obcych bander za pośrednictwem agencji wskazując, że stanowisko ZUS odmawiające uwzględnienia tych okresów pracy jest sprzeczne z przepisami prawa i ugruntowanym poglądem prezentowanym w orzecznictwie sądów powszechnych i Sądu Najwyższego (k. 3-5).

W odpowiedzi na odwołanie ubezpieczonego pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko co do tego, że do okresów pracy w warunkach szczególnych może być zaliczone jedynie zatrudnienie na podstawie umowy o pracę lub stosunku służby, nie zaś zatrudnienie u armatora zagranicznego w systemie kontraktowym (k. 6-7).

W piśmie procesowym z dnia 16 listopada 2022r. ubezpieczony wniósł o uwzględnienie do pracy w warunkach szczególnych okresów praktyki na statkach Wyższej Szkoły (...) ((...)) na podstawie wpisów w książce żeglarskiej.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony K. R., ur. (...), w dniu (...) złożył w organie rentowym wniosek o przyznanie emerytury wraz z rekompensatą z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Dowód : wniosek z 30.07.2020 r. – nienumerowane karty akt emerytalnych

Decyzją z dnia 05 października 2020 r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury w kwocie zaliczkowej, następnie decyzją z dnia 05 stycznia 2022 r. organ przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia (...), tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego i ustalił jej wysokość w kwocie ostatecznej.

Dowód: akta ZUS (karty nienumerowane) - decyzja zaliczkowa z 05.10.2020 r., decyzja o przyznaniu emerytury z 05.01.2022 r.

W toku postępowania przed organem ubezpieczony udowodnił 2 lata 11 miesięcy i 2 dni okresów pracy w warunkach szczególnych, do których ZUS zaliczył okres zatrudnienia w (...) sp. z o.o. od 17.09.1986 r. do 22.06.1987 r. oraz od 21.04.1988 r. do 21.04.1988 r. oraz (...) od 03.08.1979 r. do 24.08.1979 r. i od 01.10.1979 r. do 31.12.1980 r.

Zaskarżoną w niniejszej sprawie decyzją z 05 stycznia 2022 r. organ odmówił ubezpieczonemu prawa do rekompensaty z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach, uznając, że ubezpieczony nie udokumentował na dzień 31 grudnia 2008 r. żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Dowód: akta ZUS (karty nienumerowane) decyzja o odmowie przyznania rekompensaty z 05.01.2022

W okresie od 01 października 1974 r. do 07 marca 1979 r. ubezpieczony studiował w Wyższej Szkole (...) w G. na Wydziale (...) w zakresie transportu morskiego. W okresie studiów odbył wymaganą programem praktykę morską na statkach: (...) od 12.07.1976 r. do 30.07.1976 r., (...) od 13.09.1975 do 22.11.1975 r. i m/s (...) od 16.09.1977 r. do 22.12.1977 r. Jak również pływał na stanku szkoleniowym (...) w okresach od 02.05.1977 r. do 15.05.1977 r. i od 16.10.1978 r. do 27.10.1978 r.

Dowód: zaświadczenie (...) z 20.03.2002 r. k. 4 pliku kapitałowego akt ZUS, kserokopia książeczki żeglarskiej k. 34 a.s.

W okresie od 03.08.1979 r. do 31.12.1983 r. ubezpieczony był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku asystenta pokładowego w (...), w tym w okresach od 25.08.1979 r. do 30.09.1979 r. oraz od 01.01.1981 r. do 31.12.1983 r. korzystał z urlopu bezpłatnego.

Okres pracy w 03.08.1979 r. do 24.08.1979 r. i od 01.10.1979 r. do 31.12.1980 r. został uwzględniony przez organ rentowy jako okres pracy w warunkach szczególnych zgodnie wystawionym świadectwem pracy w takich warunkach z 18.03.2002 r.

Dowód: plik kapitałowy akt ZUS - świadectwo pracy k. 5, świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych k. 6

W okresie korzystania z urlopu bezpłatnego w (...), tj. w okresie od 25.08.1979 r. do 30.09.1979 r. oraz od 02.01.1981 r. do 15.03.1989 r. ubezpieczony był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach asystenta pokładowego (od 25.08.1979 r. do 30.09.1979 r.) oraz starszego technika, III oficera wachtowego i II oficera wachtowego w Akademii (...) w G..

W powyższych okresach ubezpieczony był zmustrowany na następujących jednostkach:

- (...) od 25.08.1979 r. do 30.09.1979 r. (okres zmustrowania wg. książeczki żeglarskiej od 03.08.1979 r. do 10.10.1979 r., ale okresy od 03.08.1979 r. do 24.08.1979 r. i od 01.10.1979 r. do 10.10.1979 r. są zaliczone z okresu zatrudnienia w (...)),

- (...) – od 16.08.1981 r. do 04.11.1981

- (...) – od 01.05.1982 r. do 12.10.1982 r.

- (...) – 01.12.1982 r. do 31.12.1982 r.
- (...) – od 01.03.1983 r. do 09.04.1983 r.
- (...) – od 29.05.1983 r. do 30.11.1983 r.
- (...) - od 22.01.1984 r. do 27.03.1984 r.
- (...) - od 08.04.1984 r. do 30.06.1984 r.
- (...) - od 01.07.1984 r. do 02.08.1984 r.
- (...) - 16.10.1984 r. do 04.06.1985 r.
- (...) - od 16.07.1985 r. 06.08.1985 r.
- (...) - do 14.08.1985 r. do 01.11.1985 r.
- (...) - 05.12.1985 r. do 31.12.1985 r.
- (...) - od 01.01.1986 r. do 05.03.1986 r.
- (...) – od 15.03.1986 r. do 09.06.1983 r.
- (...) - od 15.07.1986 r. do 13.08.1986 r. (łącznie 3 lata 5 miesięcy i 19 dni)

W okresie od 01 października 1986 r. do 15 marca 1989 r. ubezpieczony korzystał z urlopu bezpłatnego.

Dowód: świadectwo pracy k. 7 pliku kapitałowego akt ZUS, kserokopia książeczki żeglarskiej k. 34 a.s.

W okresie od 17 września 1986 r. do 22 czerwca 1986 r. oraz od 21.04.1988 r. do 01.03.1989 r. ubezpieczony był zatrudniony za pośrednictwem (...) sp. z o.o. u armatorów obcych bander. Jednostka kierująca w w/w okresach opłacała za ubezpiezonego składki na ubezpieczenia społeczne.

Okres ten został uwzględniony przez organ rentowy do okresów pracy w warunkach szczególnych.

Dowód: zaświadczenie z 06.03.2002 r. k. 8 pliku kapitałowego akt ZUS

Ubezpieczony za pośrednictwem brytyjskiej agencji (...) LTD był zatrudniony w u armatora zagranicznego na stanowisku Chief O. w żegludze morskiej na statku m/v S. od 06.11.1989 r. do 28.06.1990 r.

Dowód: kserokopia książeczki żeglarskiej k. 34 a.s., dokumenty załączone do wniosku z 21.03.2018 r. – nienumerowane karty pliku kapitałowego

Ubezpieczony był zatrudniony w systemie kontraktowym za pośrednictwem (...) LTD w żegludze morskiej na statkach:

- od 15.02.1991 r. do 07.08.1991 r. m/v R. na stanowisku St. Oficera,
- od 24.02.1992 r. do 09.02.1993 r. m/v (...) na stanowisku starszego oficera,
- od 10.4.1995 r. do 16.08.1995 r. m/v (...) na stanowisku kapitana,
- od 13.11.1995 r. do 31.03.1996 m/v (...) na stanowisku kapitana

Ubezpieczony uiscił składki na dobrowolne ubezpieczenia społeczne jedynie za ostatni okres, tj. od 13.11.1995 r. do 31.03.1996 r. (4 miesiące i 19 dni)

Dowód: zaświadczenie z 03.08.2020 nienumerowana karta pliku emerytalnego akt ZUS, poświadczenie dla celów emerytalno-rentowych z 16.10.2020 r. nienumerowana karta pliku kapitałowego akt ZUS

Ubezpieczony był zatrudniony w systemie kontraktowym za pośrednictwem (...) sp. z o.o. (zlikwidowanej w 2013 r.) na stanowiskach M. i Ch/Off na statkach:

- od 24.07.1992 r. do 31.01.1993 – (...),
- od 01.02.1993 r. do 09.02.1993 r. – (...),
- od 09.02.1993 r. do 28.04.1993 r. – (...),
- od 02.09.1993 r. do 02.11.1993 r. – (...),
- od 02.11.1993 r. do 07.02.1994 r. – (...),
- od 04.08.1994 r. do 04.12.1994 r. – (...),
- od 10.04.1995 r. do 31.05.1995 r. – (...),

Za powyższe okresy ubezpieczony nie uiscił składek na ubezpieczenia społeczne.

(...) Sp. z o.o. była zarejestrowana jako płatnik składek w ZUS w okresie od lutego do grudnia 1998 r.

Dowód: zaświadczenie wystawione przez (...)sp.z o.o. Oddział w Polsce z 13.07.2020 r., kserokopia książeczki żeglarskiej k. 34 a.s., mail z 07.10.2020 r. nienumerowana karta pliku kapitałowego akt ZUS, poświadczenie dla celów emerytalno-rentowych z 16.10.2020 r. nienumerowana karta pliku kapitałowego akt ZUS

Ubezpieczony był zatrudniony w systemie kontraktowym u armatora cypryjskiego za pośrednictwem (...) jako członek załogi (MAS - Kapitan) na statku m/v (...) w okresach: : od 15.07.1996 r. do 05.12.1996 r., od 01.05.1997 r. do 04.12.1997 r., od 28.03.1998 r. do 05.06.1998 r., od 19.07.1998 r. do 21.10.1998 r.

Za powyższe okresy ubezpieczony nie opłacił składek na dobrowolne ubezpieczenia społeczne.

Dowód: zaświadczenie z 14.07.2020 r. nienumerowana karta pliku emerytalnego akt ZUS, poświadczenie dla celów emerytalno-rentowych z 16.10.2020 r. nienumerowana karta pliku kapitałowego akt ZUS

Ubezpieczony był zatrudniony w systemie kontraktowym za pośrednictwem (...) u armatora zagranicznego na stanowisku kapitana na statku (...) od 14 grudnia 1998 r. do 24 kwietnia 1999 r.

Za powyższy okres ubezpieczony nie opłacił składki na dobrowolne ubezpieczenia społeczne.

Dowód: zaświadczenie z 13.08.2020 r. nienumerowana karta pliku kapitałowego akt ZUS, poświadczenie dla celów emerytalno-rentowych z 16.10.2020 r. nienumerowana karta pliku kapitałowego akt ZUS

Ubezpieczony był zatrudniony zgodnie w systemie kontraktowym za pośrednictwem (...) sp. z o.o. w żegludze międzynarodowej na stanowisku kapitana na statku m/v M. w okresach od 18.01.2004 r. do 28.03.2004 r. oraz od 28.07.2004 r. do 01.10.2004 r. (4 miesiące i 15 dni).

Za powyższe okresy ubezpieczony opłacił składki na dobrowolne ubezpieczenia społeczne.

Dowód: zaświadczenie z 29.07.2020 r. nienumerowana karta pliku kapitałowego akt ZUS, poświadczenie dla celów emerytalno-rentowych z 16.10.2020 r. nienumerowana karta pliku kapitałowego akt ZUS

Ubezpieczony był zatrudniony w systemie kontraktowym za pośrednictwem (...) sp. z o.o. u armatorów zagranicznych jako członek załogi:

- od 15.11.2005 r. do 14.02.2006 r. – (...)
- od 27.02.2006 r. do 10.03.2006 r. – (...),
- od 03.04.2006 r. do 29.04.2006 r. – (...),
- od 10.07.2006 r. do 04.09.2006 r. – (...), tj. 6 miesięcy i 5 dni.

Za powyższe okresy ubezpieczony opłacił składki na dobrowolne ubezpieczenia społeczne.

Dowód: zaświadczenie z 15.07.2020 r. nienumerowana karta pliku kapitałowego akt ZUS, poświadczenie dla celów emerytalno-rentowych z 16.10.2020 r. nienumerowana karta pliku kapitałowego akt ZUS

Ubezpieczony był zatrudniony w systemie kontraktowym za pośrednictwem (...)sp. z o.o. u armatora zagranicznego jako członek załogi (M.) na statku D. w okresach od 31.10.2006 r. do 28.05.2010 r., w tym do 31.12.2008 r.: od 31.10.2006 r. do 05.12.2006 r., od 30.03.2007 r. do 02.05.2007 r., od 01.07.2007 r. do 12.09.2007 r., od 10.03.2008 r. do 29.03.2008 r. 10.06.2008 r. do 19.07.2008 r. tj. 6 miesięcy i 20 dni.

Za powyższe okresy ubezpieczony opłacił składki na dobrowolne ubezpieczenia społeczne.

Dowód: zaświadczenie z 16.07.2020 r. nienumerowana karta pliku kapitałowego akt ZUS, poświadczenie dla celów emerytalno-rentowych z 16.10.2020 r. nienumerowana karta pliku kapitałowego akt ZUS

Ubezpieczony był zatrudniony w systemie kontraktowym za pośrednictwem (...) Ltd. u armatora zagranicznego jako członek załogi (M.) w okresie od 10.11.2007 r. do 11.02.2010 r., w tym do 31.12.2008 r. na statkach:

- od 10.11.2007 r. do 15.01.2008 r. – v/n (...),
- od 15.04.2008 r. do 02.06.2008 r. – v/n (...),
- od 26.07.2008 r. do 24.09.2008 r. – v/n (...),
- od 26.11.2008 r. do 31.12.2008 r. – v/n (...), tj. 7 miesięcy i 1 dzień.

Za powyższe okresy ubezpieczony opłacił składki na dobrowolne ubezpieczenia społeczne.

Dowód: zaświadczenie z 16.07.2020 r. nienumerowana karta pliku kapitałowego akt ZUS, poświadczenie dla celów emerytalno-rentowych z 16.10.2020 r. nienumerowana karta pliku kapitałowego akt ZUS

Ubezpieczony był zatrudniony w systemie kontraktowym w (...) R. A. w żegludze międzynarodowej na stanowisku starszego oficera na statku m/v T. w okresie od 02.05.2006 r. do 27.06.2006 r., tj. 1 miesiąc i 26 dni.

Za powyższy okres ubezpieczony opłacił składki na dobrowolne ubezpieczenia społeczne.

Dowód: zaświadczenie z 27.07.2020 r. nienumerowana karta pliku kapitałowego akt ZUS, poświadczenie dla celów emerytalno-rentowych z 16.10.2020 r. nienumerowana karta pliku kapitałowego akt ZUS

K. R. - do 31 grudnia 2008 r. - podlegał dobrowolnie ubezpieczeniom społecznym i opłacał składki na te ubezpieczenia w okresach od 13 listopada 1995 r. do 31 marca 1996 r., od 23 listopada 2000 r. do 31 grudnia 2002 r. oraz od 03 marca 2003 r. do 31 grudnia 2008 r., łącznie 8 lat 3 miesiące i 27 dni.

Dowód: poświadczenie dla celów emerytalno-rentowych z 16.10.2020 r. nienumerowana karta pliku kapitałowego akt ZUS

Nadto, ubezpieczony w okresie podlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu społecznemu wykonywał pracę na statkach żeglugi morskiej na stanowisku kapitana:

- od 24.11.2000 r. do 08.05.2001 r. – na statku m.s. (...),
- od 13.09.2001 r. do 19.02.2002 r. – na statku m.s. (...),
- od 29.04.2002 r. do 02.07.2002 r – na statku m.v. (...),
- od 09.03.2003 r. do 25.07.2003 r. – na statku m.v (...),
- od 02.10.2003 r. do 15.11.2003 r. – na statku m.v. (...),
- od 08.12.2004 r. do 13.01.2005 r. – na statku m.v. (...)
- od 14.01.2005 r. do 26.02.2005 r. – na statku m.v. (...)
- od 16.06.2005 r. do 08.07.2005 r. – na statku g.s. (...),
- od 17.06.2007 r. do 01.07.2007 r. – na statku m.v (...), tj. łącznie 1 rok 10 miesięcy i 24 dni

Dowód: wyciąg z pływania (oryginał) – nienumerowane karty pliku emerytalnego akt ZUS (kopia załącznik do pisma z 21.06.22 w kopercie na k. 16

Ubezpieczony w trakcie zmustrowań stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace jako członek załóg ww. statków. Pracował w określonych, z góry narzuconych godzinach, z zachowaniem okresów odpoczynku. Była to praca podporządkowana – wykonywał polecenia kapitana, bądź gdy sam pełnił taką funkcję był przełożonym pozostałych członków załogi.

Dowód: zeznania ubezpieczonego k. 35-36 akt sprawy protokół elektroniczny k. 38

Ubezpieczony nie pobierał emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych, ani emerytury pomostowej i nie spełniał przesłanek do przyznania tych świadczeń.

Okoliczność bezsporna

Sąd zważył, co następuje:

Okoliczności faktyczne w sprawie Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zgromadzone w aktach organu rentowego oraz aktach sprawy, których treść i autentyczność nie budziły wątpliwości, jak również nie były kwestionowane przez strony. Sąd ocenił dowody z dokumentów prywatnych zgodnie z art. 245 k.p.c., zaś dokumentom urzędowym Sąd przyznał moc dowodową zgodnie z artykułem 244 k.p.c.

Sąd dał wiarę przedłożonym przez ubezpieczonego zaświadczeniom z agencji pośredniczących w zatrudnianiu marynarzy na statkach obcych bander jedynie w zakresie, w jakim znajdowały potwierdzenie we wpisach w księzeczce żeglarskiej i wyciągu z pływania. Zdaniem Sądu nie stanowią one natomiast dowodu potwierdzającego opłacenie za ubezpieczonego składek na ubezpieczenia społeczne, gdyż żadne nie zawiera w swej treści tego rodzaju oświadczeń.

Sąd wziął również pod uwagę zeznania ubezpieczonego, uznając je za wiarygodne. Zdaniem Sądu, zeznania te są spójne, nie zawierają sprzeczności. Ich treść jest logiczna i przekonująca, a nadto znajduje w znacznej części odzwierciedlenie w dokumentach zgromadzonych w toku postępowania.

Odwołanie K. R. nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U.2022.1340 t.j.) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Stosownie do treści ust. 2 tego przepisu rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W myśl art. 23 ust. 1 i 2 powołanej ustawy ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę; rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Z kolei art. 2 ust. 5 ustawy o emeryturach pomostowych przewiduje, że rekompensata stanowi odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze dla osób, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było to, czy ubezpieczony spełnia warunek dotyczący posiadania co najmniej 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, przy czym podkreślić należy, iż wymóg ten winien być spełniony na dzień 01 stycznia 2009 r., tak więc wnioskowane przez ubezpieczonego okresy pracy na statkach obcych bander przypadające pod tej dacie nie mają wpływu na prawo do wnioskowanej rekompensaty.

Zgodnie z wykazem A, dział VIII, poz. 4 i 6 stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43) - jako prace w szczególnych warunkach zalicza się prace na statkach morskich w żegludzie międzynarodowej i w polskim ratownictwie okrętowym- pracownicy wpisani na listę członków załogi tych statków oraz prace na jednostkach pływających w portach morskich i stoczniach morskich.

W niniejszym postępowaniu ubezpieczony domagał się ustalenia, że w okresach pracy jako marynarz na statkach armatorów obcych bander za pośrednictwem agencji oraz w trakcie pracy na statkach Akademii (...) pracował w warunkach szczególnych i tym samym spełniał warunki do przyznania mu rekompensaty.

W ocenie Sądu stanowisko ubezpieczonego w tym zakresie zasługuje na częściowe uwzględnienie, niemniej jednak nie powoduje to ustalenia, że ubezpieczony legitymuje się 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych na dzień 01 stycznia 2008 r.

Rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) w § 2 ust. 2 zobowiązuje zakłady pracy do stwierdzenia okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wyłącznie na podstawie posiadanej dokumentacji. Natomiast w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49) określone zostały środki dowodowe, które powinny być dołączone do wniosku, stwierdzające okoliczności uzasadniające przyznanie tego świadczenia (§ 4 ust. 3). W myśl § 21 ust. 1, 4 i 5 powołanego rozporządzenia środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia są pisemne zaświadczenia zakładów pracy, wydane na podstawie posiadanych dokumentów, oraz legitymacje ubezpieczeniowe, a także inne dowody z przebiegu ubezpieczenia. W przypadku zaś ubiegania się pracownika o przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnym charakterze, zaświadczenie zakładu pracy powinno stwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie takiej emerytury lub renty. Wyjątek od zasady ustalonej w powołanym przepisie

jest zawarty w § 22 wymienionego rozporządzenia, który przewiduje, że okresy zatrudnienia mogą być udowodnione zeznaniami świadków, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 maja 1985 r., III UZP 5/85 wyjaśnił, że w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe dopuszczalne jest przeprowadzenie przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy.

Pogląd ten został rozwinięty w art. 473 k.p.c., który stanowi, że w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i z przesłuchania stron. W postępowaniu przed tymi sądami okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń mogą być udawdnianie wszelkimi dostępnymi środkami dowodowymi (por. wyr. SN z dnia 2 lutego 1996 r. II URN 3/95 OSNP 1996/16/239).

Mając na względzie powyższe i odnosząc to zgromadzonych dowodów oraz do stanowiska ubezpieczonego w pierwszej kolejności rozstrzygając niniejszą sprawę Sąd stwierdził, iż nie ma podstaw do uznania za pracę w warunkach szczególnych okresów praktyk morskich na statkach (...), (...), (...) i (...). W okresie studiów ubezpieczony nie posiadał statusu pracownika, zaś w trakcie praktyk zdobywał jedynie wiedzę, doświadczenie i uprawnienia do wykonywania zawodu marynarza w przyszłości i nie można uznać, aby w tym czasie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał czynności jako członek załogi statku w warunkach określonych w art. 22 k.p.

Uwzględnieniu do okresów pracy w warunkach szczególnych podlegał natomiast okres zatrudnienia w Akademii (...) w G. na stanowiskach: asystenta pokładowego, starszego technika, III oficera wachtowego i II oficera wachtowego w zakresie pokrywającym się z wpisami w książeczce żeglarskiej tj. łącznie okres 3 lat 5 miesięcy i 19 dni. Zdaniem Sądu ubezpieczony, wykonując pracę na statkach szkoleniowych: (...), (...), (...) i (...) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał bowiem prace wymienione w wykazie A dział VIII pod poz. 6 tj. prace na jednostkach pływających w portach morskich i stocznjach morskich.

Pozostałe wnioskowane przez ubezpieczonego okresy były okresami pracy na statkach zagranicznych armatorów, na których ubezpieczony był zatrudniany bezpośrednio lub za pośrednictwem agencji. Organ rentowy kwestionował możliwość zaliczenia tych okresów z uwagi na fakt, iż ubezpieczony nie posiadał wówczas statusu pracownika, a agencja nie była pracodawcą a jedynie jednostką kierującą.

Wobec powyższego wskazać należy, iż zgodnie z treścią przepisu art. 3 ust. 7 ustawy o emeryturach pomostowych, za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się również osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Jak z powyższego wynika, prawo do emerytury pomostowej przysługuje wyłącznie "pracownikom", co oznacza że w pierwszej kolejności należało ustalić, jakie osoby uważane są za "pracowników" w rozumieniu omawianej ustawy.

Należy zwrócić uwagę, że ani ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ani ustawa o emeryturach pomostowych nie zawiera własnej definicji pojęcia "pracownik" (w przepisie art. 2 pkt 3 ustawy jedynie zaznaczono, że dla potrzeb ustalenia prawa do emerytury pomostowej, za "pracownika" uważa się ubezpieczonego, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 oraz art. 8 ust. 1, 2a i ust. 6 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, podlegającego ubezpieczeniu emerytalnemu z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, a także ubezpieczonego, który przed dniem wejścia w życie ustawy z tytułu takiej pracy podlegał ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu) i wobec tego znaczenie pojęcia "pracownika" odczytywać należy zgodnie z treścią art. 22 k.p. W oparciu o powyższe należy stwierdzić, że decydujące znaczenie dla uznania istnienia stosunku pracy ma wykonywanie za wynagrodzeniem pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę - bez względu na nazwę umowy oraz że nie jest dopuszczalne zastąpienie umowy o pracę umową

cywilnoprawną przy zachowaniu powyższych warunków wykonywania pracy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2010 r., II UK 286/10; OSNP rok 2011, nr 17-18, poz. 237).

Trzeba też mieć na uwadze, że w odniesieniu do marynarza wyłączona jest inna podstawa zatrudnienia marynarza niż w oparciu o umowę o pracę. Zgodnie z art. 26 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o pracy na morskich statkach handlowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 430) stosunek pracy na statku powstaje na podstawie umowy o pracę na statku oraz, że w umowie o pracę na statku pracownik zobowiązuje się do wykonywania na rzecz armatora pracy na oznaczonym stanowisku na statkach odbywających podróże morskie albo na statku udającym się w określoną podróż, a armator - do zatrudnienia pracownika na takich statkach (statku) za wynagrodzeniem odpowiadającym zajmowanemu stanowisku. Imperatyw ten wynika nie tyle z woli polskiego ustawodawcy, ale jest uwarunkowany właśnie sposobem wykonywania pracy na statku, który odpowiada cechom charakterystycznym stosunku pracy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2016 r., II UK 196/15).

Pracowniczy charakter zatrudnienia ubezpieczonego w okresach, w których wykonywał pracę na statkach obcych bander nie budzi wątpliwości sądu. Praca wykonywana przez ubezpieczonego była bowiem dobrowolna, była świadczona osobiście, miała charakter podporządkowany, była wykonywana na rzecz i na ryzyko armatora i miała charakter odpłatny, a więc odpowiadała warunkom wymienionym w art. 22 k.p. Oczywiście jest również - z uwagi na specyfikę pracy na morzu - że skarżący wykonywał powyższe obowiązki stale i w ramach pełnego wymiaru czasu pracy. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 21 stycznia 2010 r. (II UK 162/09, LEX nr 583806) wskazał nawet, że charakter świadczenia pracy "członka załogi statku morskiego", a ściślej fakty go wyznaczające, są w istocie powszechnie znane, a więc nie wymagają w zasadzie dowodu (art. 228 § 1 k.p.c.) i sąd podziela ten pogląd.

Niemniej jednak, jak wynika w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się w jednolicie (także na tle art. 32 i 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu ubezpieczeń Społecznych), że okresy wykonywania pracy za granicą w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na podstawie umów o pracę zawartych bezpośrednio z pracodawcami zagranicznymi mogą być uznane za okresy zatrudnienia w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, pod warunkiem opłacenia składek w Polsce również na dobrowolne ubezpieczenia emerytalne i rentowe, chyba że na podstawie umów o zatrudnieniu lub umów międzynarodowych pracownik został objęty ubezpieczeniem w trybie i na zasadach obowiązujących w państwie zatrudnienia lub określonych w umowach międzynarodowych (wyroki: z dnia 21 stycznia 2010 r. II UK 162/09, LEX nr 583806; z dnia 12 marca 2010 r., II UK 286/09, LEX nr 602705; z dnia 1 czerwca 2010 r., II UK 5/10, LEX nr 589882; z dnia 8 marca 2003 r., II UK 196/02 OSNP 2004 Nr 8, poz. 144; z dnia 12 lipca 2011 r., II UK 382/10, OSNP 2012 nr 17-18, poz. 221).

Jak wynika z niezakwestionowanych przez skarżącego danych organu rentowego, K. R. - do 31 grudnia 2008 r. - podlegał dobrowolnym ubezpieczeniom społecznym i opłacał składki te ubezpieczenia w okresach od 13 listopada 1995 r. do 31 marca 1996 r., od 23 listopada 2000 r. do 31 grudnia 2002 r. oraz od 03 marca 2003 r. do 31 grudnia 2008 r. i mieszczące się w tym czasie okresy jego pracy na statkach obcych bander mogą być uznane za pracę w warunkach szczególnych.

Tak więc, na podstawie zaświadczeń agencji pośredniczących, wpisów w książeczce żeglarskiej i wyciągu z pływania, uwzględnieniu do pracy w warunkach szczególnych podlegają okresy:

- zatrudnienia w systemie kontraktowym za pośrednictwem (...) LTD od 13.11.1995 r. do 31.03.1996 m/v (...) na stanowisku kapitana tj. 4 miesiące i 19 dni,
- zatrudnienia w systemie kontraktowym za pośrednictwem (...) sp. z o.o.: od 15.11.2005 r. do 14.02.2006 r. (...), od 27.02.2006 r. do 10.03.2006 r. (...), od 03.04.2006 r. do 29.04.2006 r. (...), od 10.07.2006 r. do 04.09.2006 r. (...), tj. 6 miesięcy i 5 dni.
- zatrudnienia w systemie kontraktowym za pośrednictwem (...) sp. z o.o. na statku (...) w okresach od 31.10.2006 r. do 28.05.2010 r., w tym do 31.12.2008 r.: od 31.10.2006 r. do 05.12.2006 r., od 30.03.2007 r. do 02.05.2007 r.,

od 01.07.2007 r. do 12.09.2007 r., od 10.03.2008 r. do 29.03.2008 r. 10.06.2008 r. do 19.07.2008 r. tj. 6 miesięcy i 20 dni.

- zatrudnienia w systemie kontraktowym za pośrednictwem (...) Ltd. od 10.11.2007 r. do 15.01.2008 r. (...), od 15.04.2008 r. do 02.06.2008 r. (...), od 26.07.2008 r. do 24.09.2008 r. (...), od 26.11.2008 r. do 31.12.2008 r. (...), tj. 7 miesięcy i 1 dzień.

- zatrudnienia w systemie kontraktowym w (...) R. A. w okresie od 02.05.2006 r. do 27.06.2006 r. (...), tj. 1 miesiąc i 26 dni.

- zatrudnienia w systemie kontraktowym od 24.11.2000 r. do 08.05.2001 r. (...), od 13.09.2001 r. do 19.02.2002 r. (...), od 29.04.2002 r. do 02.07.2002 r. (...), od 09.03.2003 r. do 25.07.2003 r. (...), od 02.10.2003 r. do 15.11.2003 r. (...), od 08.12.2004 r. do 13.01.2005 r. (...), od 14.01.2005 r. do 26.02.2005 r. (...), od 16.06.2005 r. do 08.07.2005 r. (...), od 17.06.2007 r. do 01.07.2007 r. (...), tj. łącznie 1 rok 10 miesięcy i 24 dni.

W ocenie Sądu nie ma natomiast podstaw do uwzględniania okresów pracy na statkach:

- za pośrednictwem brytyjskiej agencji (...) LTD od 06.11.1989 r. do 28.06.1990 r.

- za pośrednictwem (...) LTD od 15.02.1991 r. do 07.08.1991 r. (...), od 24.02.1992 r. do 09.02.1993 r. (...), od 10.04.1995 r. do 16.08.1995 r. (...)

- za pośrednictwem (...) sp. z o.o.: od 24.07.1992 r. do 31.01.1993 r. (...), - od 01.02.1993 r. do 09.02.1993 r. (...), od 09.02.1993 r. do 28.04.1993 r. (...), od 02.09.1993 r. do 02.11.1993 r. (...), od 02.11.1993 r. do 07.02.1994 r. (...), od 04.08.1994 r. do 04.12.1994 r. (...), od 10.04.1995 r. do 31.05.1995 r. (...)

- za pośrednictwem (...) od 15.07.1996 r. do 05.12.1996 r., od 01.05.1997 r. do 04.12.1997 r., od 28.03.1998 r. do 05.06.1998 r., od 19.07.1998 r. do 21.10.1998 r.

- za pośrednictwem (...) od 14.12.1998 r. do 24.04.1999 r.

albowiem brak jest dowodów, że za powyższe okresy składki na ubezpieczenia społeczne za skarżącego opłaciła agencja, jak też, aby ubezpieczony opłacił je dobrowolnie.

Oceniając twierdzenia ubezpieczonego, który wskazywał, że agencja opłacała za niego składki, Sąd dokonał analizy w tym zakresie obowiązujących przepisów prawa.

Z obowiązującego w okresie objętym sporem art. 29 ustawy z dnia 29 grudnia 1989 r. o zatrudnieniu (Dz. U. Nr 75, poz. 446 z późn. zm.) jednostki kierujące, realizujące zatrudnienie na podstawie umów, o których mowa w art. 26 pkt 2, tj. zawartych z obywatelami polskimi kierowanymi przez te jednostki do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych, były zobowiązane do przekazania na konto Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składki na ubezpieczenie społeczne za każdą osobę skierowaną do pracy za granicą, wymierzoną od przeciętnego wynagrodzenia w wysokości przewidzianej dla pracowników zatrudnionych w Polsce i na Fundusz Pracy kwotą odpowiadającą 12% przeciętnego wynagrodzenia za każdy miesiąc trwania ubezpieczenia społecznego osoby skierowanej do pracy za granicą, w trybie i na zasadach przewidzianych dla składek na ubezpieczenie społeczne.

Kierowanie obywateli polskich do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych odbywało się na podstawie upoważnień udzielanych jednostkom kierującym przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej (art. 27 ust.1 w/w ustawy). Stosownie do treści art. 27 ust. 3 wskazanej wyżej ustawy, kierowanie do pracy za granicą przez jednostki kierujące odbywało się na podstawie umów zawieranych przez te jednostki z obywatelami polskimi kierowanymi do pracy za granicą, które regulują czas zatrudnienia za granicą, obowiązki osoby skierowanej i jednostki kierującej oraz zwrot kosztów związanych ze skierowaniem do pracy za granicą. Powyższe oznacza, że Agencja, która posiadała uprawnienia do kierowania obywateli polskich do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych, miała obowiązek opłacania

składek na ubezpieczenie społeczne jedynie wówczas, gdy zrealizowane zostało uprawnienie Agencji, wynikające z art. 26 pkt 2 ustawy o zatrudnieniu, tzn. zawarta została umowa z obywatelem polskim kierowanym przez Agencję do pracy za granicą u pracodawcy zagranicznego.

Powołana wyżej ustawa obowiązywała do dnia 1 grudnia 1991 r., kiedy to weszła w życie ustawa z dnia 16 października 1991 r. o zatrudnieniu i bezrobociu (Dz. U. z 1991 r. Nr 106, poz. 457). Z treści art. 42 tej ustawy wynikało, iż zatrudnianie obywateli polskich za granicą u pracodawców zagranicznych było realizowane na podstawie:

- 1) umów międzynarodowych,
- 2) umów zawartych przez upoważnione jednostki kierujące z obywatelami polskimi, kierowanymi przez te jednostki do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych,
- 3) umów zawartych przez obywateli polskich z pracodawcami zagranicznymi.

Jednocześnie, art. 47 wskazywał, że okres udokumentowanego zatrudnienia za granicą na podstawie zawieranych przez obywateli polskich z pracodawcami zagranicznymi umów, o których mowa w art. 42 pkt 3, jest traktowany, jak okres zatrudnienia w Polsce w zakresie uprawnień pracowniczych od dnia zgłoszenia przez zainteresowanego podjęcia zatrudnienia za granicą u pracodawcy zagranicznego we właściwym - ze względu na miejsce zamieszkania - wojewódzkim urzędzie pracy i pod warunkiem dokonywania miesięcznych wpłat na Fundusz Pracy kwoty odpowiadającej 12% przeciętnego wynagrodzenia.

Na podstawie art. 49 pkt 3 ustawy z dnia 16 października 1991 r. zostało wydane rozporządzenie wykonawcze Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 17 grudnia 1991 r. w sprawie szczegółowych zasad nabywania uprawnień i trybu wypłat zasiłków z ubezpieczenia społecznego obywatelom polskim w związku z zatrudnieniem za granicą u pracodawców zagranicznych. (Dz. U. z dnia 27 grudnia 1991 r.) oraz rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 17 grudnia 1991 r. w sprawie trybu dokonywania wpłat na Fundusz Pracy z tytułu zatrudnienia za granicą u pracodawców zagranicznych oraz trybu uiszczania składek na ubezpieczenie społeczne, które w sposób jednoznaczny określiło tryb opłacania składek zarówno na Fundusz pracy jak i na ubezpieczenie społeczne:

I tak, jak wynikało z § 1 ust. 1 powołanego rozporządzenia jednostka kierująca obywateli polskich do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych wpłaca kwoty na Fundusz Pracy za te osoby na konto Ministerstwa Pracy i Polityki Socjalnej, z zaznaczeniem na przekazie "wpłata z tytułu zatrudnienia za granicą za okres".

Obywatele polscy zatrudnieni za granicą na podstawie umów zawieranych z pracodawcami zagranicznymi kwoty na Fundusz Pracy wpłacają na konto wojewódzkiego urzędu pracy właściwego ze względu na miejsce zamieszkania w Polsce, z zaznaczeniem na przekazie "wpłata z tytułu zatrudnienia za granicą za okres" (ust. 2).

Wpłat, o których mowa w ust. 1 i 2, dokonuje się do 10 dnia każdego miesiąca za miesiąc ubiegły (ust. 3). § 2 wskazuje, że jednostka kierująca obywateli polskich do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych zgłasza te osoby do ubezpieczenia społecznego oraz rozlicza i opłaca składki na ubezpieczenie społeczne w trybie i w terminach określonych dla zgłaszania, rozliczania i opłacania składek na ubezpieczenia społeczne za pracowników.

Z § 3 ust. 1 wynika z kolei, że obywatele polscy zatrudnieni za granicą na podstawie umów zawieranych z pracodawcami zagranicznymi opłacają składki na ubezpieczenie społeczne w oddziale Zakładu Ubezpieczeń Społecznych właściwym ze względu na miejsce zamieszkania w Polsce, począwszy od miesiąca wskazanego w zgłoszeniu do ubezpieczenia społecznego, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym wniosek został zgłoszony. Składki na ubezpieczenie społeczne, o których mowa w ust. 1, opłaca się bez uprzedniego wezwania w terminie do 10 dnia każdego miesiąca za miesiąc ubiegły. W przypadku nieopłacenia składek na ubezpieczenie społeczne, o których mowa w ust. 1, przez trzy kolejne miesiące, oddział Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dokonuje wyłączenia z ubezpieczenia społecznego od miesiąca, w którym zaprzestano opłacania składek. Po otrzymaniu zgłoszenia do ubezpieczenia, o którym mowa w ust. 1, oddział Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wydaje legitymację ubezpieczeniową.

Zgodnie z art. 48 i 47 ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. z 1995 r. Nr 1, poz. 1 z późn. zm.), udokumentowane okresy zatrudnienia obywateli polskich za granicą u pracodawców zagranicznych zaliczane są do okresów pracy w Polsce w zakresie uprawnień pracowniczych pod warunkiem opłacania składek na Fundusz Pracy, natomiast do okresów składkowych w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, o ubezpieczeniu społecznym oraz o świadczeniach pieniężnych z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, pod warunkiem opłacania składek na ubezpieczenie społeczne. Okres zatrudnienia obywateli polskich za granicą jest traktowany jak okres zatrudnienia w Polsce od dnia zawiadomienia właściwego terytorialnie wojewódzkiego urzędu pracy o podjęciu pracy za granicą i przystąpienia do płatności składki na Fundusz Pracy w wysokości 12% przeciętnego wynagrodzenia za każdy miesiąc tego zatrudnienia oraz zawiadomienia właściwego terytorialnie oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o podjęciu pracy za granicą i przystąpienia do opłacania składki na ubezpieczenie społeczne w wysokości ustalonej jak dla pracowników w kraju od zadeklarowanej kwoty, nie niższej jednak od przeciętnego wynagrodzenia.

Jednostka kierująca miała obowiązek poinformować osobę kierowaną do pracy za granicą o przysługujących jej uprawnieniach odnośnie do zaliczalności okresu pracy za granicą.

Tryb dokonywania wpłat na Fundusz Pracy oraz opłacania składek na ubezpieczenie społeczne przewidzianych w ustawie został ustalony w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej, wydanym w wykonaniu delegacji z art. 49 ust. 1 pkt 2 wymienionej ustawy (w brzmieniu ówczesnie obowiązującym), które pochodzi z dnia 31 marca 1995 r. i obowiązuje od dnia 25 kwietnia 1995 r. Minister postanowił w nim (§ 29), że obywatel polski, zatrudniony za granicą na podstawie umowy zawartej bezpośrednio lub za pośrednictwem jednostki kierującej z pracodawcą zagranicznym, zawiadamia oddział Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania w Polsce, o przystąpieniu do opłacania składki, i począwszy od tego miesiąca opłaca składkę na ubezpieczenie społeczne.

Przed wejściem w życie rozporządzenia z dnia 31 marca 1995 r. kwestia opłacania składek w kraju z tytułu ubezpieczenia za granicą uregulowana była rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 17 grudnia 1991 r. wydanym na podstawie art. 49 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 października 1991 r. o zatrudnieniu i bezrobociu (Dz. U. Nr 106, poz. 457, z 1992 r. Nr 21 z późn. zm.).

Zaprezentowane wyżej uregulowania znalazły również potwierdzenie w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2001 r. (I UKN 177/00, OSNP 2002/17/417), w którym wyraził od pogląd, iż obowiązek zgłoszenia i opłacania składek na ubezpieczenie społeczne pracownika skierowanego do pracy za granicą u pracodawcy zagranicznego na podstawie umowy z jednostką kierującą, obciążał tę jednostkę do dnia 24 kwietnia 1995 r. (§ 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 17 grudnia 1991 r. w sprawie szczegółowych zasad nabywania uprawnień i trybu wypłat zasiłków z ubezpieczenia społecznego obywatelom polskim w związku z zatrudnieniem za granicą u pracodawców zagranicznych, Dz. U. Nr 122, poz. 543 w związku z art. 75 ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu, Dz. U. z 1995 r. Nr 1, poz. 1; tekst jedn.: Dz. U. z 2001 r. Nr 6, poz. 56 z późn. zm.).

Kolejnym aktem prawnym regulującym omawianą w analizowanej sprawie sporną kwestię możliwości zaliczenia do ogólnego stażu pracy wnioskodawcy okresów świadczenia jej na statkach obcych bander u armatorów zagranicznych, w tym okresów pracy za pośrednictwem agencji morskich, w sytuacji nieopłacenia za wskazane okresy składek na ubezpieczenia społeczne, jest rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 31 marca 1995 r. (weszło w życie w dniu 25 kwietnia 1995 r.) w sprawie trybu dokonywania wpłat na Fundusz Pracy, opłacania składek na ubezpieczenie społeczne oraz szczegółowych zasad nabywania uprawnień i trybu wypłat zasiłków z ubezpieczenia społecznego obywatelom polskim zatrudnionym za granicą u pracodawców zagranicznych (Dz. U. z 1995 r. Nr 38, poz. 192) wydane na podstawie art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. z 1995 r. Nr 1, poz. 1), z którego § 1 ust. 1 wynika, że obywatel polski, zatrudniony za granicą na podstawie umowy zawartej bezpośrednio lub za pośrednictwem jednostki kierującej z pracodawcą zagranicznym, składkę na Fundusz Pracy wpłaca na konto wojewódzkiego urzędu pracy właściwego ze względu na miejsce zamieszkania w

Polsce, począwszy od miesiąca wskazanego, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zawiadomił ten urząd o przystąpieniu do płatności składki.

Jak wynika z ust. 2 składkę, o której mowa w ust. 1, opłaca się bez uprzedniego wezwania do 10 dnia każdego miesiąca za miesiąc poprzedni, z zaznaczeniem na przekazie "wpłata z tytułu zatrudnienia za granicą za okres...". Po otrzymaniu zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1, wojewódzki urząd pracy przekazuje zainteresowanemu informację o sposobie opłacania składki (ust. 3).

Stosownie do treści § 2 ust. 1 powołanego rozporządzenia z dnia 31 marca 1995 r. obywatel polski, zatrudniony za granicą na podstawie umowy zawartej bezpośrednio lub za pośrednictwem jednostki kierującej z pracodawcą zagranicznym, opłaca składkę na ubezpieczenie społeczne w oddziale Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zwanym dalej "oddziałem ZUS", właściwym ze względu na miejsce zamieszkania w Polsce, począwszy od miesiąca wskazanego, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zawiadomił ten oddział ZUS o przystąpieniu do opłacania składki.

Składkę, o której mowa w ust. 1, zwaną dalej "składką", opłaca się bez uprzedniego wezwania do 10 dnia każdego miesiąca za miesiąc poprzedni (ust. 2).

Po otrzymaniu zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1, oddział ZUS przekazuje zainteresowanemu legitymację ubezpieczeniową oraz informację o sposobie opłacania składki (ust. 3). Dyrektor właściwego oddziału ZUS może w uzasadnionych przypadkach wyrazić zgodę na opłacenie składki za okres poprzedni, nie dłuższy jednak niż trzy miesiące licząc od miesiąca następującego po ostatnim miesiącu, za który opłacona została składka (ust. 4).

Mając na uwadze powyższe uregulowania Sąd uznał jednak, że skarżący w dostateczny sposób nie wykazał, że za pozostałe wnioskowane okresy, tj. okresy poza okresami, za które ubezpieczony opłacił dobrowolnie składki, składki za ubezpieczonego opłaciły agencje. W ocenie Sądu w tym zakresie wpis zamustrowania w książeczce żeglarskiej nie jest w tym zakresie wystarczający, albowiem wpis ten był jedynie wymagany przepisami o administracji morskiej i potwierdzał wpis na listę członków załogi danej jednostki i co do zasady nie jest on jednoznaczny z potwierdzeniem okresu pracy. Nie ulega przy tym wątpliwości, iż ubezpieczony za nieuwzględnione okresy nie przedłożył żadnych wiarygodnych dokumentów potwierdzających zatrudnienie za granicą, przy jednoczesnym opłacaniu składek na ubezpieczenie społeczne. W ocenie Sądu zaświadczenia złożone przez ubezpieczonego do akt rentowych nie stanowią miarodajnego dowodu na potwierdzenie tej okoliczności, albowiem żadne z nich nie potwierdza opłacenia przez agencje składek za ubezpieczonego, a jedynie wskazują, że ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze wykonywał pracę na statkach morskich w żegludze międzynarodowej jako pracownik wpisany na listę członków załogi tych statków. Poza tym różne agencje potwierdzają, że pośredniczyły w zatrudnieniu ubezpieczonego w tym samym okresie np. okres od 24 lipca 1992 r. do 09 lutego 1993 r. potwierdziła zarówno (...) (za (...) sp. z o.o.), jak i (...), okres od 14.12.1998 r. do 24.04.1999 r. potwierdziła jednocześnie (...) jak i (...) sp. z o.o., co nawet nie pozwala ustalić która z nich ewentualnie była płatnikiem składek.

Powyższe okoliczności wskazują, że ubezpieczony nie legitymuje się co najmniej 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych, albowiem zmustrowania w okresach dobrowolnego opłacania składek do 2008 r. (2 lata 6 miesięcy i 26 dni), wraz z okresami zatrudnienia w Akademii (...) (3 lata 5 miesięcy i 19 dni) i okresami uwzględnionymi przez organ (2 lata 11 miesięcy i 2 dni) nie są wystarczające do uznania, iż ubezpieczony spełnia tę przesłankę do przyznania rekompensaty.

Na marginesie dodać należy, iż nawet uwzględnienie okresów zatrudnienia za pośrednictwem (...) LTD, (...) sp. z o.o., (...), (...) wraz z powyższymi okresami również nie powoduje uznania, że ubezpieczony legitymuje się łącznym okresem zatrudnienia w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat, co oznacza, iż odwołanie nie mogło zostać uwzględnione.

Mając powyższe na uwadze na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. i cytowanych przepisów orzeczono jak w sentencji.

sędzia Justyna Skórzewska